

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گیلان در آئینه زمان

www.ketab.ir

حسن رضا زاده رودکلی

سرشناسه	: رضا زاده رودکلی، حسن، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: گیلان در آئینه زمان/حسن رضا زاده رودکلی؛ اشراف علمی فریدون شایسته؛ ویرایش ادبی آنوسا تحریری نیک صفت.
مشخصات نشر	: رشت: سپیدرود، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۳۶۰ ص.
شابک	: 978-622-8323-26-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۵۷ - ۳۵۹.
موضوع	: گیلان -- تاریخ Gilan (Iran: Province) -- History
رده بندی کنگره	: DSR۲۰۴۹
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۲۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۶۸۷۳۷۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا



رشت: خ بحر العلوم، پاساژ رضا، طبقه اول، شماره ۷۶ - کدپستی ۴۱۳۶۶-۱۵۱۸۶۴

تلفن: ۳۳۲۶۵۷۵۹ - ۰۹۱۱۳۴۸۲۹۰۹

گیلان در آئینه زمان

نویسنده: ح. رضا زاده رودکلی

ناشر: سپیدرود

اشراف علمی: دکتر فریدون شایسته

ویرایش ادبی: دکتر آنوسا تحریری نیک صفت

طرح روی جلد: مهیار پرچم

حروف چینی و صفحه آرایی: هنر و اندیشه

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰,۰۰۰ تومان

صحافی و چاپ: سالیان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۲۳-۲۶-۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نویسنده و ناشر می باشد.

فهرست مطالب

۱۱	پیش گفتار
۱۳	گیلان از پنج هزار سال پیش تا امروز
۱۳	گیلان در دوره‌های پیش از تاریخ
۱۴	کاوش‌های باستان شناسی در گیلان
۱۶	نام گیلان
۱۷	نژاد گیلان
۱۷	موقعیت جغرافیائی گیلان
۱۸	کوه‌های گیلان
۱۸	سپیدرود
۱۹	اقوام گیلانی در دوره پیش از تاریخ
۱۹	۱- هیرکانی
۱۹	۲- کادوس «تالش کهن»
۲۰	۳- کاس‌ها
۲۲	۴- آماردها
۲۳	۵- سکاها و درویک‌ها
۲۴	گیلان در دوره آریائی‌ها (ورود آریائی‌ها به فلات ایران)
۲۴	۱- گیلان در عصر مادها
۲۴	۲- گیلان در دوره هخامنشیان

۱۰۷	بازتاب انقلاب گیلان
۱۱۱	تصرف قزوین
۱۱۲	تهدید روسیه به اشغال خاک ایران
۱۱۲	موانع پیش روی مجاهدین گیلانی
۱۱۳	مصادره اموال سپهدار و اعلام خالصه آن
۱۱۴	حرکت به سوی تهران
۱۱۴	قره تپه «شهریار»، آخرین پایگاه مجاهدین
۱۱۶	سلطنت احمدشاه قاجار (آخرین شاه این سلسله)
۱۱۷	رجال نامی مشروطه و مشروعه در گیلان
۱۱۷	۱- فتح الله خان اکبر
۱۳۵	۲- محمدولی خان سپهدار اعظم تنکابنی
۱۵۵	۳- معزالسلطان سردار محبی
۱۸۶	۴- میرزا کریم خان رشتی (خان اکبر)
۱۹۷	۵- میرزا حسین خان کسمانی
۲۰۵	۶- پیرم خان ارمنی
۲۱۹	۷- حاجی ملا محمد خمami
۲۳۱	۸- ادیب السلطنه سمیعی
۲۳۵	۹- افصح المتکلمین
۲۴۲	۱۰- میرزا علی محمدخان تربیت تبریزی
۲۴۸	۱۱- آقا سید یحیی ناصرالاسلام ندامانی
۲۵۲	۱۲- حسامالاسلام دانش گیلانی
۲۵۴	رجال نامی دوره نهضت جنگل
۲۵۴	۱- میرزا کوچک خان جنگلی
۲۷۲	۲- حاج احمد کسمانی
۲۸۳	۳- حسن خان آلیانی (معین الرعایا)
۲۹۷	۴- دکتر ابراهیم حشمت الاطباء
۳۱۷	۵- احسان الله خان دوستدار
۳۳۲	۶- حیدرخان عمواغلی
۳۴۴	۷- خالوقربان هرسینی

- قیام‌ها و شورش‌های محلی در دوران حکومت پهلوی ۳۵۲
- ۱- قیام میرزا احمد روحانی ۳۵۲
- ۲- قیام حیدرخان و قره‌خان ۳۵۲
- ۳- قیام هیبت خانم ۳۵۳
- ۴- قیام کبریت خان ۳۵۳
- ۵- قیام سید جلال چمنی ۳۵۳
- ۶- قیام قنبرشاه کوچصفهانی ۳۵۴
- ۷- قیام روستائیان اشکورات ۳۵۶
- خاتمه ۳۵۷
- منابع و مآخذ: ۳۵۸

ای که با نامت جهان آغاز شد دفتر ما هم به نامت باز شد
دفتری کز نام تو زیور گرفت کار آن از چرخ بالاتر گرفت

«صالحی (صبور)»

پیش‌گفتار

سواحل نیلگون خزر و سرزمین خضرائی گیل و دیلم همواره مهد پرورش و شکوفائی گل‌های نادری بوده که دیدن و بوئیدن آن‌ها، موجب خرمی خاطر و شادابی روح و روان بوده است.

مردان بزرگ و زنان فرهیخته‌ای از این خطه سرسبز برخاستند که هر یک تاریخ ساز و بیانگر ارزش‌ها و شایستگی‌های ساکنان جنوبی دریای خزر «کاسپین» می‌باشند. برای آگاهی از فرهنگ سیاسی و تمدن اقوام لازم است، در آئینه تاریخ نگریسته شود که تاریخ بازتاب‌دهنده واقعیات و حقایق زمان‌ها می‌باشد. در آئینه تاریخ اگر نور علم نباشد، آن آئینه معیوب و تاریخ آن مه‌دور می‌باشد.

آری تاریخ آئینه‌ای است عبرت‌انگیز، هر کس خود را در آن نبیند، راه آینده را به خطا خواهد رفت.

تاریخ، نقش اساسی و بنیادین در تفکر و تعقل و حرکت انسان داشته، که براساس آن ارزش‌ها و اعتبارات قومی و ملیتی تعریف می‌گردد. حقیقت تاریخ در واقع حقیقت میراث فرهنگی و تمدن اقوام و ملیت‌ها است، که لازمه آن انتقال به نسل حال و سپردن به نسل بعد خواهد بود. بنابراین دانستن تاریخ نه تنها برای محققان و پژوهشگران مفید است، بلکه برای هر فرد مردم‌گرا و میهن‌دوست شایسته دانستن و آموختن است.

ملتی که از گذشته خود بی‌خبر و ناآگاه باشد، بدان معنی است که از هویت و

فرهنگ خود غافل و به دور بوده، به نحوی که بزرگسالان آن چون اطفالی بی تجربه، در حفظ هویت‌های خود و جامعه، دنبال الگوسازی و یا الگوپذیری خواهند بود.

هرگز نمی‌توان اطمینان داشت که واقعیات تاریخی دست نخورده و بدون تحریف به دست ما رسیده باشد، بنابراین ضروری‌ترین و اساسی‌ترین کار برای محقق آن خواهد بود که آن دسته از حرف‌ها و حادثه‌ها که همچون شعله‌ای از اعماق تاریکی‌ها و انحراف‌ها می‌درخشند، آسان و بدون تأمل نگذشته و با تمام تجربه و شناخت‌ها بر آن تکیه نماید، و ناگفته‌ها را دریابد و تاریخ اقوام و ملت خود را که همواره به صورت چیستان مطرح می‌گردد زنده و فعال سازد.

سرزمین سبز و سربلند گیلان با تکیه بر کوه‌های زنجیره‌ای البرز که تماشاگر آب‌های نیلگون و امواج سحرانگیز دریای خزر «کاسپین» است، خبر از پیشینه‌ای چندین هزار ساله دارد، که چون الماسی در تاریخ تمدن ایران می‌درخشند. یادگارهای تپه‌های مارلیک و دافن تالش، ظروف سفالین، جام‌های طلائی، مجسمه‌های گلی و... گنجینه‌هایی پربها، از میراث انسانی و تمدن والای قومی در این خطه سرسبز و باطراوت را به تماشا گذارده است.

علاوه بر آن‌ها، مواهب طبیعی در گیلان که شامل باران‌های دل‌انگیز، رودهای پرآب، جنگل‌های سر به فلک کشیده... جلوه‌هایی از زیبایی‌های خالق هستی را به ظهور رسانیده، که نویددهنده ثروتی عظیم و برکتی بی‌پایان و نعمتی بی‌دریغ برای انسان می‌باشد.

با این دیدگاه امید است سطوری که رقم خواهد خورد، دریچه‌ای باشد، برای دیدگاه بهتر و عبرت از گذشته‌های انسانی و تاریخی آن، و روشنی‌بخش فرا راه فرزندان ما، در آینده‌ها خوب و ...

حسن رضازاده رودکلی

دبیر بازنشته آموزش و پرورش رشت